

לכן לא פגע המעבר בצחצוח הנבואה ובהירותה. **בְּגִין דְּנְהִירוֹ נְפִיק מֵעִילָא**, ומבאר שטעם בהירות הנבואה של משה רבנו היתה לפי שהיא יצאה מלמעלה **מֵאַתָּר דְּכָל נְהוּרִין נְפִיקִין מִנִּיהּ** ממקום הבינה שכל האורות של הספירות התחתונות יוצאות ממנה, **וּמָטָא לְדַרְגֵיהּ** והגיעה עד לתפארת ששם הוא מקום מדרגת משה רבנו, **וּמִתְמַן יִנִּיק נְבוּאָתֶיהּ וְנְהִיר** ומשם הוא ינק את הנבואה והאירו דבריו כי ראה את כל העניינים על אמיתותם בלי התלבשות במשל ומליצה, **מַה דְּלֹא הָוָה כְּדִין לְכָלָא**, לְכָל שְׂאָר נְבִיאִין מה שלא היה כן לכל הנבואות האחרות של כל שאר הנביאים, כי נבואתם התלבשה בהיכלות וכמה מסכים עד שהגיעה אליהם ונמצא שנבואת משה רבנו היתה עדיפה מב' פנים גם לפי שהיא נמשכה מהבינה משא"כ שאר נביאים שנבואתם מנו"ה וגם שמשה רבנו קיבל הנבואה שלא בהתלבשות ההיכלות ושאר הנביאים קבלו את הנבואה אחר התלבשותה בהיכלות.

מבאר שכמו שנבואת הנביאים היא מנו"ה דאצילות ומתלבשת בהיכלות נו"ה דבריאה ומשם הנביאים משיגים אותה, כך מראה וחלום היא מנו"ה דבריאה ואינה מתגלה משם אלא יורדת מדריגה אחרת תחתונה ביצירה שהיא לחוץ ולמטה מבריאה ושם הם מקבלים את המראה והחלום ע"י המלאך גבריאל שביצירה שהוא ממונה על החלום והמראה

אֵינּוֹן מְאִרִיהוֹן דְּחֻלְמָא, מְאִרִיהוֹן דְּמְרָאָה אותם בעלי החלום ובעלי המראה, **כְּלָחוּ יִנְקִי מֵאַתָּר דָּא לְתַתָּא**, כְּלָחוּ דְּבִיבְרִיאָה דְּלְעִילָא, כולם יונקים השגתם ממקום זה שלמטה דהיינו מנצח והוד דבריאה בלי חיבור למעלה שלא דרך נו"ה דאצילות **עַל יְדָא דְּדַרְגָּא אַחְרָא**

הלימוד היומי

תִּתְּנָה מְנִיָּה דְאִיהוּ לְבָר אלא יורדת מדריגה אחרת תחתונה ביצירה שהיא
 לחוץ ולמטה מבריאה, ושם הם מקבלים את המראה והחלום ע"י המלאך גבריאל שביצירה
 שהוא ממונה על החלום והמראה **כְּמָה דְדִרְגָּא דְנְבִיאִים דְלְעֵילָא,**
לָא הוּוּ חֲמָאן לֵיהּ נְבִיאִים, בַּר עַל יְדָא דְדִרְגָּא אַחְרָא
תִּתְּנָה כמו שמדרגת הנביאים למעלה היא מנ"ה דאצילות ומתלבשת בהיכלות נ"ה
 דבריאה ומשם הנביאים משיגים אותה ולא מנ"ה דאצילות. **הֵכִי נְמִי אֲלִין,** כר
 גם בלי החלום והמראה **דְרִגָּא דִינִיקוּ דִילְהוּן אִיהוּ לְעֵילָא, בְּהַאי**
דְרִגָּא תִתְּנָה אף על פי שמדרגת השגתם היא למעלה, במדרגה התחתונה של
 הבריאה, **אַבְל לָא אֲתַגְלִיא לִוּן, אֲלָא עַל יְדָא דְדִרְגָּא**
אַחְרָא לְבָר, דְאִיהוּ תִתְּנָה מְנִיָּה אבל אינה מתגלה להם אלא על ידי
 מדרגה אחרת תחתונה שהיא למטה ממנה והיינו על ידי המלאך גבריאל שביצירה, **בְּגִין**
דְנִפְקָא מְהַאי הֵיכְלָא, לפי שהחלום והמראה יוצא מהיכל זה שבבריאה
וּמְטָא מְלָה עַד הָהוּא מְמָנָא דְקִימָא עַל תְּרַעָא דְהֵיכְלָא
דָּא ומגיע עד הממונה על שער היכל זה שהוא המלאך אורפניא"ל, **וּבְתַפְּן**
לְהָהוּא מְמָנָא דְתַחֲתוּת יְדִיהּ ומשם יורד המראה או החלום למלאך
 הממונה תחת ידיו, **וְכֵן עַד** (ס"א בְּלָהוּ) וכן משתלשל עוד ויורד עד שמגיע לכל
 הממונים שבהיכלות למטה ואל האדם התחתון המשיג זה המראה או החלום **דְכַמָּה**
אֵינֻן דְנִטְלִי הָהִיא מְלָה, וְאֲתַעְרְבוּ בְּהָדָה כי כמה כוחות הם
 הנוטלים את המראה והחלום ומתערבים בו ואפילו כוחות חיצונים של הסט"א כי הם
 מעורבים בעשיה ובאור העולם הזה. **וְעַל דָּא כַד מְטָא לְגַבִּיהּ דְבַר**

הלימוד היומי

נָשׁ ועל כן כאשר מגיע אל האדם חלום או מראה, כַּמָּה אֵינּוֹן דְּאֵתְעָרְבוּ בַּהֲדָה כְּמָה רַבִּים הֵם אוֹתָם שְׁמַתְעָרְבִים עִימוֹ וְאֵין חֵלּוֹם בְּלֹא דְבָרִים בְּטָלִים, וְעַל דָּא לָא צִהְצָהָא מְלָה כְּדָקָא יָאוּת וּלְכֵן אֵין דְּבַר הַמְרָאָה מְצוּחָצָח וּבַהִיר כְּרֵאוּי לַהֲיֹוֹת [נב].

אור הרשב"י

בעת היקיצה ומה שיגיע אליו מן האדים והעשנים העולים אל המות, אם מן הלחות הטבעיים ואם מן המאכלים – וזה ענין החלומות אשר לכל בני האדם.

ואמנם, חקק הבורא, יתברך שמו, עוד שהנפש העליונה שזכרנו תינתק קצת באותו הזמן מקישוריה הגופניים, וחלקים ממנה, דהיינו עד הרוח, יהיו מתעלים ומתנתקים מן הגוף, ורק חלק אחד, שהוא הנפש, יהיה נשאר עם הנפש התחתונה. והנה החלקים המנותקים ישוטטו במה שהונח להם והיה להם עסק וענין עם הרוחנים, עם הפקידים, פקידי הטבע, או עם מלאכים, מלאכי הקבלה, או עם השדים, כפי מה שיודמן לה לפי סיבה מהסיבות. ולפעמים תמשוך הענין מה שהשיגה בהשתלשלות עד הנפש התחתונה, ויתעורר מזה הדמיון ויצויר ציורים כפי דרכיו, וכבר אפשר שהענין שהשיגה יהיה אמיתי או כוזב, כפי האמצעי שעל ידו השיגתהו, וזה הענין עצמו ימשך עד הדמיון ויצטייר בדרכיו, לפעמים בכלבול גדול ובתערובת רבה מן הציורים הנפסדים הנמשכים מן האדים, ולפעמים ביותר בירור. וכבר תגיע לאדם הודעה וגילוי אוון על ידי

[נב] וכתב הגר"א שיש בזה ארבע חלוקות, חלום רגיל של בני אדם שמקורו בהיכלות נו"ה שביצירה ואין משיגים את פתרון החלום בשעת החלום אלא בעת החלום הוא נדמה להם כמות שהוא וכשמקיצים מהשינה יודעים שהוא חלום וצריך פתרון.

חלום של נבואה שמקורו בהיכלות נו"ה דבריא ובעת החלום יודעים את הפתרון עצמו של החלום אם על ידי עצמם או על ידי מלאך.

חלום של נבואת כל הנביאים שמקורה בנו"ה שבאצילות ואינו מושג לנביאים על ידי חלום אלא משיגים את הדבר עצמו ולפעמים נראה להם על ידי חידה ומתוך החידה הם מבינים את הנבואה עצמה.

ונבואת משה רבנו ע"ה שמקורה מבינה דאצילות ועליו נאמר פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות. ע"כ.

וכתב הרמח"ל בספר דרך ה' (חלק ג פרק א אות ו) בענין החלום וז"ל: והנה בהיות האדם ישן, כחותיו נחים, והרגשותיו שוקטות, והשכלתו גם כן נחה ושוקטת, ורק הדמיון לבדו יפעל וילך, וידמה ויצויר ענינים, כפי מה שיודמנו לו, משארית מה שנצטייר בו

כשמתחברים ארבעת הגלגלים בארבעת החיות כולם ביחד נקראים חמורות. כד מתחברין אלין ארבע גלגלין כאשר מתחברים ארבעת הגלגלים שהם האופנים, בארבע אינון די באמצעיתא באותם ארבעה החיות שבאמצע כי כל חיה וחיה היא באמצע של ארבעת הגלגלים, כדין בלהו אקרונ חמורות אז כל החיות והאופנים יחד נקראים חמורות, משום שהם בעלי החכמה כמו שמבאר והולך וכל החמדה והכיסופים של העליונים היא לחכמה (גר"א). ואינון מאריהון דמראה והם בעלי מראה החכמה כלומר שמהם מקבלים בעלי החכמה את חכמתם. ובגין כך, האי חיותא דקאמרן, שלטא עליהו ולכן אותה החיה שאמרנו שהוא מלאך יופיא"ל שולטת עליהם כי הוא בעל סודות החכמה. ובגין כך, אקרי דניאל, איש חמורות ולכן דניאל נקרא איש חמורות כי קיבל את חזיונו מהיכל זה הנקרא חמורות. דכתב

אור הרשב"י

והנשמה ממשכת עד הדמיון, כמו שכתבנו; ואם הכה שהוא ממשרתי הקודש – יהיה הדבר אמת, ואם מכחות ההיפך – יהיה הדבר כוזב, והוא מה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ברכות נה ב): "כאן על ידי מלאך כאן על ידי שד". ובכולם יש תערובות של הציורים הנפסדים של הדמיון עצמו, והוא מה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ברכות נה א): "אי אפשר לחלום בלי דברים בטלים". אך עוד חלומות אחרים נמצאים, והם חלומות הנבואה, ונבאר ענינם בפני עצמם בסייעתא דשמיא עכ"ל.

האמצעי הזה ממה שעתיד לבוא עליו, ויקרה זה בגזרתו, יתברך שמו, שיוודע הדבר לנשמה על ידי אחד מן המשרתים מאיזה מין שיהיה ויימשך הדבר עד הנפש, ויצטייר בדמיון, בסיתום או בכירור, כפי מה שתגזור החכמה העליונה. ועל דבר זה נאמר (איוב לג טו ז): "בחלום חזיון לילה בנפול תרדמה על אנשים בתנומות עלי משכב, אז יגלה אוזן אנשים".

נמצא כלל החלומות – ציורי הדמיון מצד עצמו או מצד מה שתעוררהו הנשמה לפי מה שתשיג. ואולם אין הפועל בכל אלה אלא אחד מן הכוחות הרוחניים שמודיע לנשמה,